

Čas malby Jana Karpíška

Brno, Galerie Artkontakt, 16.9.-15.10.2005

Jed pochybností o malířství i obraze jako takovém v minulých letech dost otrávil poměry na české scéně. A když se v posledních letech objevili noví zajímaví malíři, byli bráni jako výjimky z pravidla. Mezitím se však na uměleckých školách vytvářely "ostrůvky pozitivní deviace", v nichž nešlo o nic menšího než o novou definici pojmu "obraz", který může a nemusí být ručně malovaný. Zároveň se vytvořila jemnější polarita mezi tímto intermediálně volným názorem a zarputilými malíři, kteří na své nově se definující médium přísahají. Tomuto pólu byla věnována pro někoho nezajímavá, pro jiné nejpřínosnější část Bienále v Národní galerii (viz. At. č. 16-17/05), kde pozornosti neušla kompozice Mars od Jana Karpíška (1981).

Tento čerstvý absolvent FaVU VUT v Brně přirozeně nemůže být neovlivněn pojetím svého učitele Martina Mainera. Malba Karpíškovi je nástrojem, nikoliv účelem. V ateliérové "slohové úloze" (2002) deklaroval, že malbou hodlá "revitalizovat svůj duchovní život", potažmo i život svých bližních i nebližních. Ačkoliv jeho obrazové cykly i z nich vaňaté solitéry dokázaly mluvit samy za sebe, autor jim podsouval nejen složité názvy, ale vždy mu záleželo na jedině správném vyznění.

Brněnskou výstavu koncipoval jako "soubornou". Kolekce ze školních prací prokazuje vzácnou setrvalost a zraní na bázi figurálního projevu, zpočátku se netajícího s inspirací ve figuraci od 60. let přes postmodernu k současnosti. V tomto duchu autor představil své projekce vztahů s bližšími i vzdálenějšími příbuznými, své vize prostoru plného silokřivek, dynamizovaných Časem. Čas se mu v augustinovském pojetí hadovitě proměňuje z "časů" minulosti, přítomnosti a budoucnostiaž k vlastnímu zpochybnění v okamžiku prozření. Z nadčasovosti se autor znovu vrací až k prvoplánové sociální kritičnosti - například v Čase domu. Přece jen přesvědčivější je v obrazech pro sebe archetypálních, jako jsou Třešně, průřez třešněmi, energiemi, vlastní hlavou a sebou, uprostřed konkrétní české krajiny. Paralelně vznikaly také obrazy blížící se informelu, "květy", v nichž autor znovu prokazoval nejen malířskou spontaneitu, ale i schopnost ponořit se do technologických fines, struktur, lazur, kresby, které se mu stávají další podobou zenu. Plošnost, volné plynutí věcí jsou autorovi velkým samadhi, do něhož

upadá z běžného stavu nervního života v energiích. Na tyto práce vrhá nové světlo první cyklus "post-školních" obrazů. Jejich vznik z čistého a radostného automatismu potvrzuje schopnost "vystopovat" linii v prostoru a ploše v Mocnostech světla a tmy, objevit ji ve stopách slimáků a především udělit svým čistě barevným formám vlastní život. Co by za tuto schopnost mnozí dali. Karpíšek ji popírá, protože ještě neví, že "umělec", stojící hrdě před obrazem a vykládající své teze, je jenom předstupněm "básníka", demiurga, který umělé světy vytváří a ony dokážou žít v proměnách samy. Své malířské ingenium se snaží neustále zatlačovat, zkázňovat, nedokáže se smířit s tím, že vlastní tvoření vehementně popírá roli učitele a věštce, na které si zakládá. V Janu Karpíškovi bojuje svérázný ideolog, "páter s modrýma očima" s výsostným malířem. Ať jeho boj dopadne jakkoliv, jeho současné dilemata obracejí pozornost od malby jako média reliktuujícího k malbě, jejíž čas nastal a která v sobě nachází svá dramata.

PhDr. Pavel Ondračka

Atelier, 22/2005 (3.11.2005) str. 5

summary:

Čas malby Jana Karpíška, page 5 - Pavel Ondračka: Jan Karpíšek's Time of Painting (exhibition, Brno / Artkontakt Gallery, 16.9.-15.10.)

Jan Karpíšek (1981) contributes to the stream of Czech art that is characterized by reconsidering the phenomenon of painting. His works echo the influence of Martin Mainer (1959) who was his teacher at the Faculty of Fine Arts in Brno. In Karpíšek's painting, the time is dynamically transformed from the past to the present and / or the future and vice versa, corresponding to the return from the eternal values to the topical social criticism. According to Ondračka, Karpíšek's works echo "the inner contest between the ideologue and the painter". Thanks to this inner dilemma, the prominence of the medium of painting has been replaced by the prominence of the dramas expressed through the medium of painting. Karpíšek had conceived the Brno exhibition as "the collected works". The series of paintings on display evidenced the development of the figurative expression from the types inspired by the 1960s-figuration to the post-Modern and contemporary types.